

Idrottsminnen

Nr 1 • Jan 2014

Sällskapets första styrelsemöte i Nordanstig, den 29 januari 2014. Runt bordet fr.v.: Erik Wiger, Järvsö, ?, Conny Forsell, Bollnäs, Owe Flodin, Korskrogen, Harry Enestig, Bollnäs, värden för mötet Erling Strandberg, Bergsjö, ?

Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap

Idrottsminnen nr 2 • 20134• Årgång 23

Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap (HIHS)

c/o Kjell Lundberg
Abraham Bäckgatan 11B
826 39 Söderhamn.

E-post: kjell-lundberg@tele2.se
Bankgiro: 273-0133

Styrelsen 2013

Ordförande:	Erik Wiger, Järvsö	0651-480 25	070-749 00 38
Vice ordförande:	Gösta Lööf, Söderhamn	0270-105 09	
Sekreterare:	Kjell Lundberg, Söderhamn	0270-104 32	0733-99 81 56
Kassör:	Owe Flodin, Korskrogen	0651-221 64	070-569 08 31
Ledamöter:	Stefan Skalman, Hudiksvall		070-535 38 11
	Arne Ström, Söderhamn	0270-149 35	070-323 75 75
	Harry Enestig, Bollnäs	0278-15645	070-547 20 95
	Bengt Forsberg, Ljusdal	0651-332 31	076-361 68 56
Suppleanter:	Erling Strandberg,, Bergsjö		076-822 23 74
	Carl-Fredrik Spansk, Söderhamn	0270-138 87	
Hedersledamöter:	Olle Hedgren, Söderhamn	0270-106 89	
	Sören Löfkvist,		070-260 24 19
	Bertil Hulth, Bollnäs	0278-187 13	070-560 52 40
Valberedning:	Vakant		

Idrottsminnen

C/o Erik Wiger, Yckelsbo, 820 40 Järvsö
erik@wiger.net

Redaktion Erik Wiger (kontaktuppgifter se ovan)
Conny Forsell 0278-66 61 24 (b), conny-forsell@telia.com

Redaktören har ordet

Verksamheten breddas...

tisdagen den 28 januar hölls sällskapets första styrelsemöte inom Nordanstigs kommungränser. Vård för mötet var Erling Strandberg, som vid årsmötet i februari blev styrelsesuppleant. Med på mötet var också två bergsjöbor, Tore Andersson och Nils Svenson, båda från Jättendal.

Nu hoppas vi att en liten arbetsgrupp kan sätta igång med IP-projektet i första hand, d.v.s. Kartlägga och dokumentera betydelsefulla idrottsanläggningar, både gamle och nya, inom Nordanstigs kommun.

En annan breddning av verksamheten, eller snarare en modernisering, är att en hemsida är på gång och kan troligen presenteras vid årsmötet i Ljusdal, måndagen den 24 februari (se särskild kallelse).

Nu satsar vi på ett nytt verksamhetsår, sprudlande av aktiviteter och arbetsglädje!

Erik Wiger

”Hälsinglands bästa idrottsman 1959”

Curt Sedvall, Brobergs IF och Söderhamns IF

I en stark konkurrens med idrottsgrabbar från såväl individuella som lagidrotter korades bandy- och fotbollspelaren Curt Sedvall till Hälsinglands bästa idrottsman 1959”

Hans meritlista för året upptager, tre landskamper i bandy, förnämliga insatser i Brobergs IF:s och Söderhamns IF:s representationslag i bandy respektive fotboll samt deltagande som en verklig stöttepelare i landskapslaget samtliga tre fotbollsmatcher under året.”

Curt föddes den 10 februari 1934 i Viksjöfors. Hans 80-årsdag är alltså nära förestående när detta skrives.

Han började idrotta i tidig ålder och kom också tidigt till Söderhamn och redan i 13-årsåldern var han ordentligt etablerad i Brobergs IF och Söderhamns IF.

Största framgångarna nåddes i bandy där han, förutom landskamperna, spelade 5 SM-finaler med Broberg. Det blev två finalsegrar och därmed två Svenska Mästerskapstecken.

Curt Sedvall var till yrket skohandlare och har under alla år varit en känd och uppskattad person i Söderhamn, liksom i bandytokiga Hälsingland och hela bandysverige.

Mer om Hälsinglands DM.

Artikeln om Hälsinglands DM, i förra numret av Idrottsminnen (Nr 4 2013) föranledde en del kommentarer och tillägg från läsare och medlemmar:

Från Bengt-Olof Eskilsson, Eskilstuna (gammal strandare) kom dessa uppgifter:

Cykel: Första DM:et arrangerades av Strand den 27 juni 1927. Starten gick utanför konsumbutiken i Åvik. Distanser 1 och 10 mil.

Gång: Första DM:et arrangerades 1935. Har segerresultat från 1935, -36 och -38. Då var det nämligen en strandare, Martin Nybom, som vann.

Simning: Segerresultat i några grenar finns från 1918 och -20.

Rolf Krohn, Hudiksvall, kompletterade den knappa uppgiften om **skridsko** (hastighetsåkning på skridsko) med att ett flertal DM-tecken togs hem av Hudiksvalls IF:s åkare under åren 1914-1919, däribland Erik Spetz, som år 1915 vann DM på 500 och 5000 meter. Hudiksvalls IF vann även lagpriset. Att första DM:et i hastighetsåkning på skridsko arrangerades 1906 kvarstår dock.

Carl-Fredrik Spansk, Söderhamn, kan hälsingefotbollens historia och skickade följande om fotbolls-DM:

**”Historiska referat från DM 1905:
Slipprig och hal plan i fotbollstäfningen.**

Söderhamns Tidning Onsdagen den 16 augusti 1905.

Striden igår e.m. å idrottsplatsen om Helsinglands vandringspris i fotboll blef, som vi förutsade, hård och spännande. Spelet började kl. 4 och lyckades Söderhamnarene tag 4 mål under det att Hudikarne fingo 1. De våra lade sin öfverlägsemhet i dagen med ett många gånger mycket vackert samspel. Ett af målen gjordes genom ett styftmålskott af vänsterytter nästan från sidlinjen.

Under andra halftid syntes Strandarne spela upp sig och lyckades göra 3 mål under det att Söderhamnarne endast fingo 2. De senares försvar ansåg sig nog för säkert och blef genom Strandarnes energiska anfall öfverraskade.

Resultatet blef 6 mål för Söderhamns I.F. Mot 4 för Strands I.F. Och är den ståtliga vandringspokalen därmed i Söderhamns I.F: s ägendom. Den skall erövras 3 gånger för att bli ständig ägendom.

Planen var genom det myckna regnandet slipprig och hal och försvårade i hög grad spelet.

Skiljedomare var hr E. Fryklund, Söderhamn. Publikens var fåtalig, åtminstone inne på planen, ty en hel del föredrog att gratis åse täfningen t.ex. från kyrkogården, som dock ej

borde väljas för detta ändamål. Den ringa skärf, som upptages för att betäcka de stora kostnaderna för anordnandet af en sådan täfning borde ingen, som känner sig så intresserad att han vill se på, undandraga sig.

Söderhamns IF på Gamla IP efter DM-segern 1905.

Program

vid

Helsinglands Idrottsförbunds

Mästerskapstävlingar

för Helsingland

uti

Skidlöpning, Skridskoåkning och Bandy

i Hudiksvall

den 10 och 11 Mars 1906.

Änordnade af Hudiksvalls Idrottsförening.

Pris 10 öre.

En tid då Hudik gick på knock

Hudiksvalls ABK är en förening som inte längre finns. Det som främst satt sin stämpel i historieboken är förstås 1970-talets fotbollsepok då motståndarna på Glysisvallen bland annat hette AIK, Örebro, Degerfors, Gefle, Sundsvall, Brage, Sleipner, Västerås och Sirius och när ABK under några framgångsrika år var en del av svensk elitfotboll. Det som är mindre känt är att Hudik-klubben hade en tidigare uppmärksammas era – i boxning!

Det var i början av 1930-talet som boxningen i Hudik samlades under en och samma fana i den då nybildade föreningen efter att tidigare ha bedrivits av både ABK:s föregångare Hudiksvalls AIF och Hudiksvalls Boxningsklubb.

Publiken fick vända

Vid den här tiden var det ofta bristen på lämpliga lokaler som satte käppar i hjulen för inomhusidrott. Och Hudiksvall var inget undantag. Det var i danspaviljongen vid Kullens Folkets Hus/Park som boxningen bedrevs och vid galorna, som under 30- och 40-talet hölls åtminstone två-tre gånger per år, kunde man i bästa fall packa in ett par hundra åskådare runt ringen. Det här omnämns i bl.a Hudiksvalls Nyheter efter en landskapsmatch mot Gästrikland 1946 då tidningen skriver att cirka 200 personer fick vända vid entrén eftersom det var fullt i lokalen.

34 NM-titlar

Amatörboxningen var till en början en stor del av idrottslivet vintertid och i ABK:s jubileumsskrift, varifrån vi hämtat citat och en del information, nämns bland annat boxare från Iggesund, Bollnäs och Bergsjö och det var vanligt med stads- och klubbmatcher mot Sandviken, Sundsvall och Kramfors. En årlig triangelmatch mellan ABK, HBK och Iggesund samlade också stort lokalt intresse i mitten på 30-talet.

En av de största och viktigaste evenemangen var under många år Norrländska Mästerskapen och med sammanlagt 34 NM-titlar mellan 1936 och 1961 var ABK en av de dominerande klubbarna norr om Dalälven. Ledarprofiler som Tage Ehnebom, Gustav Östlund, Emil Berg och Oscar Berggren var starka företrädare för boxningssporten.

På riksplanet var det klubbens tre svenska juniormästare Edvin Palm (1944), Karl-Erik Kjellin (1946) och Lasse Hugg (1954) som blev mest uppmärksammade.

De 34 NM-titlarna under den aktuella perioden togs av:

1936 Ivar Brolund, Gunnar Berglin, **1937** Ivar Brolund, **1938** Anders Göransson, Gunnar Berglin, **1939** Anders Göransson, **1943** Gunnar Berglin, **1944** Edvin Palm, Anders Göransson, Gunnar Berglin, **1945** John Sundkvist, Martin Johansson, Anders Göransson, Gunnar Berglin, **1948** Evert Nordkvist, Edvin Palm, Tage Palm, Oskar Bergström, Karl-Erik Kjellin, **1949** Evert Nordkvist, Tage Palm, Karl-Erik Kjellin, **1950** och **1951** Tage Palm, Karl-Erik Kjellin, **1953** Tage Palm, **1954** Lasse Hugg, **1955** Erland Palm, **1957** och **1958** Lasse Hugg, **1959** Ernst Strömghren, **1961** Ernst Strömghren, Lasse Hugg.

Fyra gånger stod ABK som arrangör för NM-boxningarna. 1939 och 1945 i Kullens danspaviljong, 1955 och 1961 i den nya Idrottshallen. Tidigare hade HBK arrangerat NM en gång 1933.

Ingo på besök

Med bygget av Idrottshallen 1955 ändrades förutsättningarna för publiken och vid några galor räknades åskådarna till över 1000. När Ingemar Johansson vid två tillfällen deltog med uppvisningsboxning var det fullsatt både vid ringside och på läktarna.

Karl-Erik Kjellin (senare välkänd amatörtränare inom travsporten) och Lasse Hugg blev senare ABK-boxningens stora affischnamn. Boxningen levde fortfarande stark, men protesterna hade börjat komma. Så småningom blev det allt svårare för ABK att hålla boxningsverksamheten igång. Det var inte bara de aktivas led som blev glesare. Det blev också allt svårare att hitta instruktörer. Efter 1963 finns inte några uppgifter i ABK:s styrelseprotokoll om boxning.

Till sist några direktcitrat ur ABK:s jubileumsskrift:

1936: Detta år anmälde ABK fyra boxare till NM. Av dessa erövrade Brolund och Berglin titlarna i lättvikt och lätt tungvikt. Strax före jul hade ABK sin traditionella boxningsgala och Hudiksvalls Nyheter skrev i rubrik och ingress: "Brolund-propaganda för the nobel art. Ivar vann flott och övertygande. Broder Allan och Göransson vann knappt. H P Johansson är ett boxarämne. Kungsman bortdömd".

Lasse Hugg, till vänster, var en av Hudiksvalls ABK:s största boxningnamn, tre gångrar vinnare i NM och med internationella meriter. Bilden är från JSM-finalen 1954 där motståndaren hette Rolf Johansson, världsmästaren Ingos lillebror.

1938: ABK arrangerade en gala med Olle Tandberg och Erik Ågren som affischnamn. HN hade rubriken ”Starka ABK-boxningar. Tandberg och Ågren samt ”Lill-Vagnis” gjorde storsucés”. I HT kunde man läsa: ”Publiksucés vid ABK-boxningar. Berglin nära knock-out mot Lill-Vagnis Eriksson.” (*Tidningarna använde och stavade ordet som sucés, i dag skulle det nog ha stått succé*)

1941: Aftonbladet skrev om en talangfull Hudiksvallsboxare, Oscar Nyman, som man såg som en möjlig efterträdare till Olle Tandberg.

1944: ”Edvin Palm svensk juniormästare i lättvikt, ABK:s och Hudiksvalls förste”. Även Hugo Nyström till final. Hudiksvallsboxarna blev uppmärksammade i Stockholm. Palm för sin stilboxning och Nyström för sina snabba ko-segrar som gav honom epitetet ”Hudiksvallsskräcken”. Nyström tilldelades Aftonbladets pokal till mest lovande tungviktare, som enligt Hudiksvalls Nyheter hade värde på hela 200 kronor.

Tidningen glädde sig också åt en fin gala i april samma år och beskrev den med rubriken ”Flera golvsyningar – fem matcher slutade med KO”.

Från hemma-NM sammanfattade HN i rubriken: Rafflande fighter vid NM-boxningarna. Edvin Palm utslagen, Berglin tungviktsmästare i knockout-fylld tävling”.

1946: Då kom den första lokala protesten mot boxningen och dess eventuella skadeföljder. I en insändare i HN beskrev legendariske Hudik-läkaren Bertil Erwald ”att söndagens match i mellanvikt mest påminde om ett rallarslagsmål.” Erwald reagerade också på att sportskribenterna förhärligade s.k. sluggerfester och reagerade över publikens krav på ”händelser” och efterlyste att domare och sekonder skulle stävja slagsmålstendenserna.

1953: ABK:s styrelse fattade beslut om biljettpriserna inför sin gala i januari.. Sittplatsbiljetternas pris blev enligt styrelseprotokollet 5 eller 4 kronor och ståplatspriset fastställdes till 3 kronor.

1954: Lasse Hugg blev svensk juniormästare efter att i finalen ha besegrat Rolf Johansson (bror till Ingemar Johansson)

1955: Första galan (NM) arrangeras i den nybyggda Idrottshallen. Legendariske Oscar Söderlund (mer känd som Glokar Well) invigningstalade).

1961: Epokens sista stora gala i ABK:s regi och på nytt NM i Hudiksvall med hemmaguld för Ernst Strömgren i lätt tungvikt och Lasse Hugg i tungvikt.

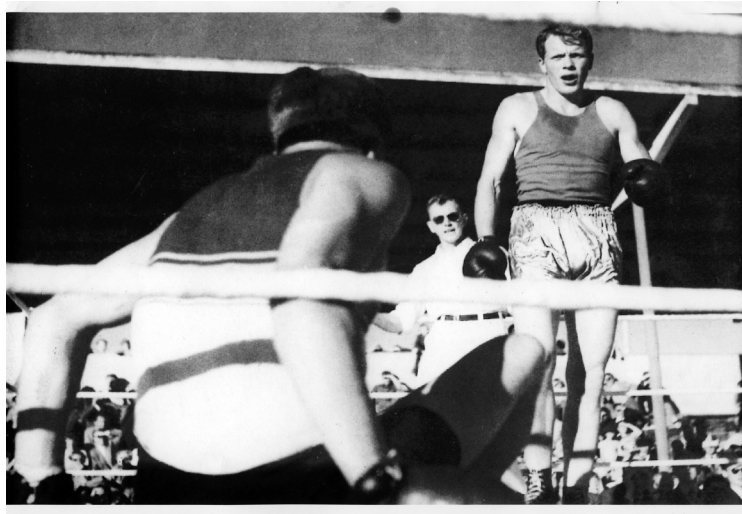
Lars Gösta Larsson

Fotnot 1:

Det var 1932 som den nystartade föreningen Hudiksvalls Arbetares Bollklubb (som 1935 ändrades till Hudiksvalls Allmänna Bollklubb). Föreningen lades ner 2011 som ett led i den nya fotbollssatsningen i Hudiksvalls FF.

Fotnot 2:

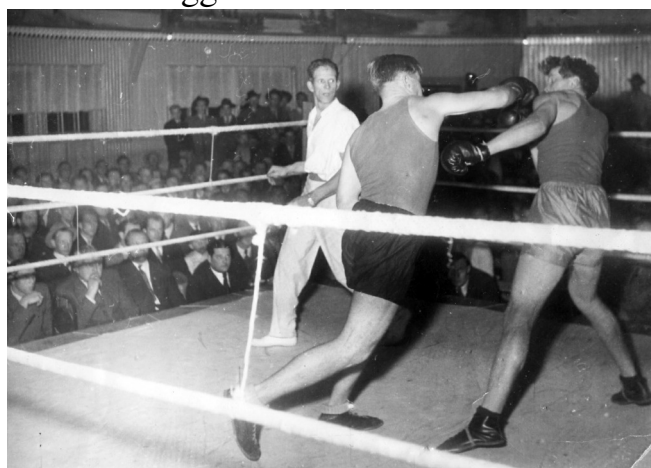
Under några år på 1980-talet gjordes ett nytt försök med boxning i Hudiksvall och då tog Peter Engberg 1986 och Mattias Ivarsson 1986 och 1987 också NM-titlar under andra förutsättningar och med annat upplägg. Ivarsson var en av de mest lovande boxarna någonsin från Hudiksvall och stod precis i sitt nationella genombrott när han tragiskt omkom i en trafikolycka.

1943 arrangerade ABK en stor utomhusgala på Glysis. Här är en av dåtidens stora Hudiksvalls-boxare Karl-Erik Kjellin på väg att avsluta matchen.

Boxningsgala på Kullen. Presentation av hemmaboxarna från ABK, fr.v. Evert Nordkvist, Rune Larsson, Edor Brunsell, Martin Johansson, Tage Palm, Sven Larsson, Oscar Bergström och Gunnar Berglin. Närmast ringdomare och eldsjälén Oscar Berggren.

Det var trångt om utrymmet i den gamla danspaviljongen där Hudik-boxningens vagga stod. ABK-boxaren som slår en höger är troligen Evert Nordkvist

Ett brev...

från Svenska Idrottsförbundets Träningskommitté, till Hälsinglands Idrottsförbund, hittade jag i HIF:s arkiv i Arkiv Gavleborg.

Brevet är en anmaning att göra en ordentlig satsning inför

Olympiska Spelen i Berlin 1916.

Brevet är undertecknad av Sven Låftman, sekreterare i träningskommittén.

OS i Berlin 1916 blev inställt på grund av första världskrigets utbrott.

Berlin hade sökt att få arrangera OS redan 1912 men förlorade dragkampen mot Stockholm på grund av dåligt, eller inget, stöd från statsmakterna. Det skulle sedan dröja ända till 1936 innan Berlin fick stå värd för OS, ett OS där den nazistiska statsmakten spelade desto större roll och gjorde spelet till en politisk maktdemonstration.

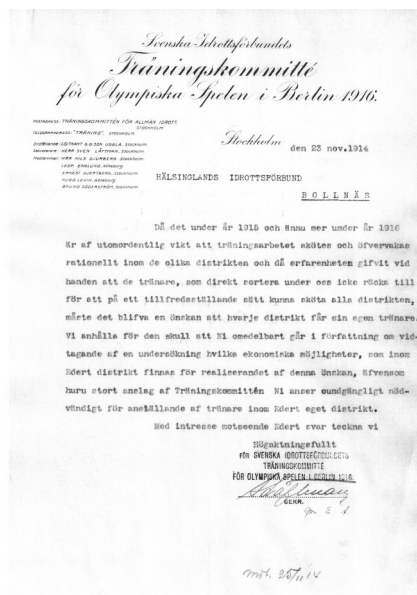
FOTNOT

Sven Låftman, brevskrivaren, var en betydande idrottspersonlighet redan 1914, brevets datum.

Född i Fellingsbro den 16 december 1887, död i Engelbrekts församlin i Stockholm den 5 juli 1977.

Låftman var friidrottare och tävlade för IFK Karlstad t.o.m. 1908 och därefter för IFK Stockholm. Han blev Svensk Mästare på 400 meter 1908 och deltog i OS 1908 i London där han löpte 200 och 400 meter, med avancemang till semifinal på 200 meter. Låftmans främsta insatser inom svensk och internationell verksamhet var som ledare. Han var:

- Ordförande i Svenska Idrottsförbundet 1916-1919;
- Ordförande i Svenska Skridskoförbundet 1949-1971;
- Vice president i Internationella Skridskoförbundet 1951-1970;
- President i Internationella Skridskoförbundet 1971-1977.

Jubileumsskrifter i vårt arkiv.

Sällskapet har under flera år försökt samla hälsingeföreningarnas jubileumsskrifter i vårt arkiv i ishallen i Hudiksvall. Vi har vid ett tillfälle tidigare redovisat innehavet, men samlingen har ökat och det kan finnas skäl att ännu en gång publicera listan.

Arkivet är inte stort men innehåller ändå en del matnyttigt för idrottsforskaren. Där finns t.ex. en större klippsamling och Gösta Nykvists förteckning över samtliga DM-mästare fram till omkring 1990. Hans enorma klippsamling finns dock på stadsbiblioteket i Söderhamn.

Alfta Golf	100 år	2000
Alfta Golf	50 år	1950
Alfta Tennissällskap	50 år	1993
IFK Bergvik	75 år	1995
IFK Bergvik	60 år	1980
IFK Bergvik	50 år	1970 (även Bordsvisor)
IFK Bergvik	30 år	1950
Bollnäs Go IF	30 år	1925
Bollnäs Ck	25 år	1951
Bollnäs Go.IF	100 år	100 år 1995
Delsbo IF	100 år	2012
Dönje AK	10 år	1982 (SM-resultat)
Edsbyns IF	40 år	1949
Enångers IK	75 år	1998
Forsa IF	75 år	1994
Färila IF	70 år	1992
Föne IK	50 år	2000
Granbergs AIS	50 år	1995
Hamre BK		1933-36
Harmångers IF	50 år	1982
Holmsvedens IF	25 år	1926
Hudikgympan	80 år	2000
Hudiksvalls ABK	75 år	2005
Hudiksvalls IF	100 år	2012

Hybo AIK 75 år 1994
 IK Hälsingebocken 75 år 2003
 Hälsingebandy 60 år 1998
 Hälsinglands IF 100 år 2005
 Hälsinglands IF 75 år 1980
 Hälsinglands IF 50 år 1955
 Hälsinglands IHF 40 år 1986
 Högs SK 50 år 1994
 Järvsö IF 75 år 1990
 Järvsö IF 50 år 1965
 IK Kometen 50 år 1992
 Kometens vänner 10 år 1999
 Lingbo IF 50 år 1958
 Ljusne AIF 60 år 1979
 Ljusdals BK 55 år 1998
 Ljusdals IF 90 år 1990
 Ljusdals IF 75 år 1975
 Ljusdals IF 50 år 1954
 (Bordsvisor 100-årsjubileum)
 Loos IF 75 år
 Marma IF 100 år 2003
 Norrbo IF 50 år 1995
 Norrbo IF 25 år 1970
 Näsvikens IK 50 år 2000
 Rehns BK 75 år 2008
 Rehns BK 50 år 1983
 Sandarne Sport o. IF 50 år 1964
 Stugsunds IK 80 år 1999
 Strömsbruks IF 75 år 1994
 Strands IF 100 år 2001
 Strands IF 50 år 1951
 SUIF 100 år 2010
 Söderhamns IF 100 år 1996
 Söderala Skytteförening 100 år 1993
 Söderhamns TK 100 år 2008

Vallsta SK	60 år	1995
Vallsta SK	50 år	1995
Växbo IF	25 år	1971
Ängebo IK	50 år	1993

Naturligtvis finns det fortfarande luckor och vi är tacksamma om den som har en jubileumsskrift som vi inte har hör av sig.
Ta i så fall kontakt med Ragnar Sundberg, 0650-17506.

Du har väl inte glömt...

att det är nytt år?

att betala medlemsavgiften till Sällskapet?

Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap

Bankgiro: 273-0133

Årsavgiften är:

Enskild medlem 100:-

Förening 200:-

Förbund och kommun 500:-

Gör ett besök i Glada Hudik

Här finns den unika miljön och sveriges gladaste handelsstad med ett 80tal butiker, restauranger och cafeér mitt i centrum.

Kommun & näringsliv i samverkan

ETT RIKARE LIV – FÖR OSS ALLA

Under den senaste tioårsperioden har Sociala Fonden och Sundbladskas Fonden vid Iggesund delat ut drygt 2 miljoner årligen till föreningslivet i Hälsingland och Härjedalen. Pengarna är till stöd för aktiviteter och investeringar i föreningar med ungdomsverksamhet.

Fonderna är fristående, men styrs av representanter för Holmenföretagen i Hudiksvall och de fackliga organisationerna inom företagen.

Ett starkt föreningsliv i Hälsingland gör det lättare att rekrytera och behålla arbetskraft i vår region. Och ger oss som redan bor här en rikare fritid.

IGGESUND
HOLMEN GROUP
iggesund.com

